

Referat af lukket sag på Byrådets møde den 18. december 2019.

Den 25. november 2020

407. Analyse af brandvæsenet (lukket sag)

Kort resumé

Byrådet besluttede på deres møde den 20. november 2019 (pkt. 392) at udsætte beslutning om fremtidigt beredskab til decembermøderækken, med henblik på at få supplerende oplysninger om de økonomiske scenarier ved et fremtidigt samarbejde med Slagelse Brand og Redning (SBR) og ved at drive et beredskab alene.

Administrationen har arbejdet videre med at kvalificere de anslåede økonomiske konsekvenser ved at udtræde af Vestsjællands Brandvæsen (VSBV) og indtræde i Slagelse Brand og Redning (SBR) eller danne eget selskab. Der er i den forbindelse indhentet nyt tilbud fra SBR. De økonomiske konsekvenser er belyst i forhold til transaktionsomkostninger og forventede driftsudgifter i de forskellige scenarier. Derudover er der foretaget en opdatering af tallene for driftsudgifterne i VSBV på baggrund af det nyeste takstblad. En udtræden skal ske senest 31. december 2019, hvis den skal have virkning for 2021. Der skal derfor træffes principbeslutning om, hvorvidt der skal ske udtræden af VSBV. Derudover skal der træffes beslutning om, hvorvidt der skal ske indtræden i SBR på baggrund af det fremsendte tilbud eller Sorø Kommune skal danne eget selskab.

Sagens gang

Økonomiudvalget - Byrådet

Direktionen indstiller, at:

1. Det besluttes, om Sorø Kommune skal opsigte aftalen med VSBV med virkning for 1. januar 2021.

Byråd og Kultur

Rådhusvej 8

4180 Sorø

T 5787 6000

soroekom@soroe.dk

www.soroe.dk

Gitte Højsgaard

T 5787 6017

2. Det besluttet – såfremt der ønskes udtræden – hvilken form det fremtidige beredskab skal have:
 - a. Der indledes forhandlinger om indtræden i Slagelse Brand og Redning
 - b. Oprettelse af eget beredskab
3. Transaktionsudgifter samt øgede udgifter til drift finansieres af kassen.

Beskrivelse af sagen

Baggrund

Sorø Kommune får løst sine opgaver i forhold til brand og redning af VSBV. Det er et selskab, der er kendetegnet ved stordriftsfordele, den effektive økonomi man kan opnå, når man er stor. Det er et veletableret selskab, som er over børnesygdommene, og som er på vej ind i en stabil driftsfase. Med sin størrelse er selskabet robust og har alle specialer repræsenteret og kan tilrettelægge opgaveløsningen effektivt. VSBV blev etableret den 1. januar 2016 som et fælleskommunalt § 60 selskab efter kommunestyrelsesloven. VSBV er en sammenlægning af brandvæsenerne for Sorø, Kalundborg, Odsherred, Holbæk og Lejre kommuner. Samarbejdet mellem kommunerne har fungeret i perioden, men VSBV er udfordret på økonomien, og der er derfor udarbejdet en analyse af Sorøs fremtidige muligheder for beredskabssamarbejde. Analysen, der indeholder 5 scenarier, blev forelagt på septembermøderækken. Af bilagsmateriale fremgår det, at en intern analyse viser, at det blev lidt billigere for Sorø Kommunes samlede omkostninger at indtræde i VSBV. Det har dog ikke vist sig muligt at finde de forventede effektiviseringsgevinster endnu.

Ved beslutning i Byrådet den 20. november 2019 blev administrationen bedt om at arbejde videre med scenarie 2 og 3 (eget brandvæsen og samarbejde med Slagelse Brand og Redning).

Lejre Kommune besluttede den 29. oktober 2019 at udtræde af VSBV med virkning for 2021. Der vil derfor skulle ske forhandling mellem Lejre Kommune og VSBV om vilkårene for udtræden. Udtræden er reguleret i vedtægterne for selskabet.

Den forhandling, der sker med Lejre Kommune om udtræden, vil naturligt have betydning for VSBV's økonomi. Det er i den sammenhæng væsentligt at være opmærksom på, at det i udtrædelsesklausen ikke er reguleret, om de enkelte kommuner kan udtage aktiver til en værdi under 100.000 kr. (som blev indskudt ved indtræden) og om man ved opgørelse af aktiver og passiver risikerer at udtræde med en gæld. Dette vil blive tydeligere, når Lejres udtræden er forhandlet på plads.

Det er også vigtigt at være opmærksom på, at tilbuddet, der er indhentet fra SBR, ikke har været genstand for forhandling, og at der derfor vil være en række elementer, der skal forhandles på plads, såfremt der træffes principbeslutning om at indgå i beredskab med SBR. På samme måde er det vigtigt at være opmærksom på de angivne værdier for fremtidig drift af eget beredskab og transaktionsomkostninger ved ind- og udtræden, er udtryk for

estimerer og beregninger. Alle angivne tal er derfor behæftet med en usikkerhed.

Perspektivering

Samarbejdet med og i VSBV og selskabets interne forhold har været genstand for forskellige diskussioner. Eksempelvis har bemanningssituationen været genstand for indlæg i pressen fra en tillidsmand fra VSBV (SN.dk den 23. oktober 2019 "Frustrerede brandmænd trætte af at vente på politikerne", SN.dk den 17. maj 2019 "Brandmændene holder fast i mistillid" og SN.dk den 3. maj 2019 "Brandmænd vil ud af fælles brandvæsen"), og administrationen har modtaget to anonyme breve, som tager afstand fra udtalelser fra tillidsmanden og i stedet peger på interne personalemæssige problemstillinger. VSBV's svar på indlæg af den 23. oktober 2019 "Redegørelse vedrørende den bemanningmæssige situation på Station Sorø" af den 26. oktober 2019, er vedhæftet som bilag. Heraf fremgår det, at det er konstitueret beredskabschef's vurdering, at VSBV er robust og kan overholde den aftalte RBD (Risikobaseret dimensionering). I Beredskabskommissionen har der ligeledes været drøftelser på baggrund af Kalundborgs ønske om fælles finansiering af sikring af Kalundborg Havn. Den 4. december er der modtaget endnu en anonym henvendelse fra (ifølge afsender) en gruppe brandmænd, som ønsker at fortsætte i VSBV.

Sorø Kommune er ansvarlig for at sikre, at der er et brandvæsen, der kan tage sig af de hændelser, der skal håndteres indenfor brand og redning.

VSBV er kendetegnet ved en rationel drift også i forhold til tilrettelæggelsen af deltidsbrandmændenes arbejde og af organisationens arbejde i det hele taget. Ulemperne er, at man ikke kan prioritere frit, serviceniveauet er fastlagt. Der er en beskedent fleksibilitet, idet der er fem kommuner, der skal bestemme, hvad der skal prioriteres indenfor fællesskabets rammer – med mindre man som kommune selv tilkøber ønskede ekstraydelser. Der er ikke den store budgetfrihed, men der er stor budgetsikkerhed. VSBV er generelt kendetegnet ved en forventning om budgetsikkerhed. Dog er denne forventning omgivet af usikkerhed på grund af, at VSBV medlemmet Kalundborg ikke vil tilkendegive, at de påtager sig en eventuel merudgift ved krav om et større beredskab i forhold til erhvervsområderne på Kalundborg Havn.

Det der er kendetegnet ved en løsning med eget brandvæsen, Sorø Brandvæsen, er, at den gennem sit meget lokale udgangspunkt er meget tættere på Byrådet, og det er muligt at fremme de prioriteringer og de behov, som man lægger vægt på lokalt. Man kan sige, at det er et lokalt og mere aktivistisk brandvæsen, som kan leve op til de værdier, der er vigtige for Byrådet. Det vigtigste er, at man kan løse opgaverne i forhold til brand og redning, men det er også vigtigt, at trivslen er høj i forhold til de ansatte og deltidsbrandmændene. Der er mindre fokus på omkostninger, der er mindre fokus på budgetsikkerhed ud i årene.

SBR repræsenterer en mellemting i forhold til VSBV og Sorø Kommunes eget beredskab. Der opnås økonomiske fordele ved fælles drift, og der er

mindre fleksibilitet og uafhængighed sammenlignet med, at Sorø Kommune har sit eget beredskab.

Samlet set kan det siges, at Byrådet står over for et tydeligt politisk valg. Vil man vælge en løsning med et stort fælles brandvæsen, hvor der er fokus på at holde omkostningerne under kontrol og have stor budgetsikkerhed, eller vil man have et mere lokalt forankret brandvæsen, hvor kvaliteten og trivslen sættes ind i en mere fleksibel ramme, hvor man accepterer, at man ikke høster størrelsesøkonomiske fordele og med en større budgetusikkerhed. Til gengæld kan man gennem en aktivistisk og partnerskabsbaseret tilgang også forlange mere af sine deltidsbrandmænd i forhold til at spille aktivt med, da det har en værdi, at lokalsamfundet står sammen om at løse opgaven med brand og redning.

Supplerende og opdaterede informationer

I perioden fra Byrådets beslutning den 20. november 2019 og frem til dagsordens udsendelse den 6. december 2019, er der indsamlet supplerende informationer samt opdateret med nyeste tal. Der er indhentet et opdateret og uddybende tilbud fra SBR. Dette er vedlagt som bilag.

Der er afholdt et møde med Lejre Kommune den 27/11-2019 med henblik på at få kvalificeret egne beregninger af udgift til drift af eget beredskab. Der er ligeledes tidligere i forløbet afholdt møde med tidligere beredskabschef i Sorø med henblik på kvalificering af 2013-driftstal. På den baggrund er der sket en fornyet kvalitetssikring og genberegning af transaktionsomkostninger og driftsudgifter ved drift af eget beredskab.

Supplerende er der arbejdet videre med opgørelser over sideaktiviteter og en kvalificering af tal og indhold.

Økonomi

Nedenfor ses overblik over forventede transaktionsomkostninger ved en udtræden samt forventede driftsudgifter i de forskellige scenarier. Uddybende oplysninger fremgår af bilag.

Samlet Økonomi

I hele 1.000 kr. 2020-priser	VSBV		Sorø Brandvæsen		SBR	
Transaktionsomkostninger* ved udtræden		0		710		710
Transaktionsomkostninger* ved indtræden i nyt samarbejde		(150)**		2.617		1.400
Transaktionsomkostninger i alt		0/(150)		3.327		2.110
Brand-opgaven		7.611		9.417		8.970
Indtægter for sideaktiviteter		0		-1.048		-1.049
Sorø Kommunes øvrige udgifter og indtægter til beredskabet		931		848		849
Årlig driftsøkonomi, netto		8.542		9.217		8.770
Forudsætninger	Budgettet for 2020 indeholder tilkøb af stigevogn, investeringsplan med udskiftning af køretøjer og genopretningsplan	7.610	Ingen udskiftning af køretøjer og samme normering som i dag		Inklusiv udskiftning af 4 køretøjer og en foreslået opnormering af personalet til 26 deltidsbrandmænd for at undgå "allekald".	
	Overslagsår*** B2021, brutto	7.670				
	B2022, brutto	7.631				
	B2023, brutto					

* For en uddybning af transaktionsomkostningerne se også bilag 4, Transaktionsomkostninger (september-sag)

** Hvis genforhandling af vilkår/ny betalingsmodel for selskabet

*** jf. seneste udmelding fra VSBV med opdateret pris- og lønskøn for 2020-2023

Samlet anslåede udgifter for Sorø Kommune i 2021 (forudsat at alle transaktionsomkostninger konteres i 2021):

VSBV: 8.692.000 kr.

Eget beredskab: 12.544.000 kr.

SBR: 10.880.000 kr.

Det er i beregningerne forudsat, at nuværende RBD fastholdes.

Sideaktiviteter er kendetegnet ved, at de vil kunne skaleres op og ned afhængigt af selskabets effektivitet og bemanning. Derfor er det ikke kun det samlede beløb, der udføres aktiviteter for, der er væsentlig, men også den pris det enkelte beredskab fakturerer for ydelsen. Priser for en række sideaktiviteter fremgår af beredskabernes takstblade.

Proces ved udtræden.

Såfremt Sorø Kommune beslutter at udtræde af VSBV, vil der være en proces i forbindelse med afvikling af nuværende samarbejde og forhandling om opstart i nyt eller eget. Der vil skulle indledes og gennemføres forhandling med VSBV og - hvis denne model vælges - forhandling om vilkår for indtræden i SBR.

Følgende punkter er væsentlige at være opmærksom på i denne proces:

- at det bliver en selvstændig Beredskabskommission, som fastlægger eget niveau for RisikoBaseret Dimensionering
- at der opnås størst mulig selvstændighed/uafhængighed i samarbejdet med Slagelse
- at der skabes klarhed over ansættelsesforhold i konstruktionen
- at der i kontrakten arbejdes for størst mulig budgetsikkerhed / (indsættes nogle reguleringsklausuler eller effektiviseringskrav)
- at der tages hånd om den nuværende uro på Brandstationen i Sorø
- at kontrakten giver mulighed for et smidigt ophør af samarbejdet med total gennemsigtighed, hvis det ikke fungerer
- at der afsættes fornødne økonomiske ressourcer til ekstern ekspertbistand til at gennemføre omdannelsen
- at det med de givne tidsfrister alene er muligt at skabe rammerne for et kommende samarbejde, og at det helt endelige kontraktresultat først kan forhandles på plads i det nye år, da det til dels afhænger af resultatet af udtræden af VSBV for så vidt angår udstyr mv.
- at de økonomiske konsekvenser af udtræden af VSBV er usikre, idet kontrakten ikke er tydelig på alle punkter

De overordnede elementer i processen ved en indtræden i SBR:

- Forhandling med VSBV om udtræden med fokus på aktiver og overdragelse af mandskab og materiel samt leasingaftaler
- Forhandling med SBR om proces for indtræden samt vilkår for sideaktiviteter
- Opgørelse af fysiske aktiver
- Opgørelse af og dialog med mandskab i forbindelse med virksomhedsoverdragelse
- Forberedelse af det kommende samarbejde
- Udpegning og etablering af ny beredskabskommission

De overordnede elementer ved etablering af eget beredskab:

- Forhandling med VSBV om udtræden med fokus på aktiver og overdragelse af mandskab og materiel samt leasingaftaler
- Opgørelse af fysiske aktiver
- Ansættelse af ny beredskabschef og øvrige fastansatte
- Opgørelse af og dialog med mandskab i forbindelse med virksomhedsoverdragelse
- Forberedelse af det kommende samarbejde herunder sideaktiviteter

- Udpegning og etablering af ny beredskabskommission
- Opgørelse af fysiske aktiver
- Ansættelse af ny beredskabschef og øvrige fastansatte
- Opgørelse af og dialog med mandskab i forbindelse med virksomhedsoverdragelse
- Forberedelse af det kommende samarbejde herunder sideaktiviteter
- Udpegning og etablering af ny beredskabskommission

Økonomiske og andre væsentlige konsekvenser

Udtræden vil have en række økonomiske og praktiske konsekvenser for Sorø Kommune.

Såfremt det besluttes at udtræde af VSBV, skal der anvises finansiering til den årlige ekstraudgift til drift. På samme måde skal det besluttes, hvordan transaktionsomkostningerne finansieres.

Udtræden af VSBV kan kun estimeres, da der primært vil være tale om honorar til advokat og revisor (timeafhængigt). For alle tre scenarier er dette estimeret til 0,710 mio. kr. I estimatet er der ikke medregnet finansiering af en eventuel gæld i forbindelse med udtræden af selskabet.

Indtræden i nyt selskab er for Sorø Brandvæsen estimeret til 2,617 mio. kr. og ved Slagelse Brand og Redning til 1,400 mio. kr. Den primære forskel på disse to estimater ligger i, at Slagelse Brand og Redning i dag allerede er etableret, og der dermed ikke er rekrutteringsudgifter til ansættelse af beredskabschef, udgifter til øvrigt opstartsmateriel og omkostninger til opstart af nyt selskab.

Likviditetsmæssigt afholdes den samlede transaktionsomkostning i året for henholdsvis udtræden og indtræden. Transaktionsomkostning finansieres af kassen.

De samlede årlige driftsomkostninger ved at blive i VSBV er i 2020 på 8,542 mio. kr., svarende til det afsatte budget i 2020.

Ved etablering af Sorø Brandvæsen vil den samlede årlige driftsomkostning være på 9,217 mio. kr. i 2020, som forudsætter en årlig driftstillægsbevilling på 0,675 mio. kr. finansieret af kassen.

Ved indtræden i Slagelse Brand og Redning vil den samlede årlige driftsomkostning være 8,770 mio. kr. i 2020, som forudsætter en årlig driftstillægsbevilling på 0,228 mio. kr. finansieret af kassen.

Samlede estimerede merudgifter:

- Etablering af Sorø Brandvæsen medfører samlede transaktionsomkostninger og driftsomkostninger på 4,002 mio. kr. i 2021, og 0,675 mio. kr. varigt fra 2022 finansieret af kassen.
- Indtræden i Slagelse Brand og Redning medfører samlede transaktionsomkostninger og driftsomkostninger på 2,338 mio. kr. i 2021 og 0,228 mio. kr. varigt fra 2022 finansieret af kassen.

Lovgrundlag:

VSBV er etableret som et fælleskommunalt § 60 selskab efter kommunistyrelsesloven. Som alternativ til et fælleskommunalt selskab kan Sorø Kommune købe beredskabsydelsen i et andet selskab eller etablere eget selskab jfr. § 13 i Beredskabsloven.

Tidligere politisk behandlet**Økonomiudvalget, 11. december 2019, pkt. 396:**

C, O og V indstiller, at der arbejdes videre med en fortsættelse af samarbejdet i VSBV, alternativt et samarbejde med SBR.

A og F indstiller, at Sorø Kommune udtræder af VSBV med virkning for 2021, og at der arbejdes videre med alternative muligheder i 2020.

Byrådet, 18. december 2019, pkt. 407:

Borgmesteren bemyndiges til at forhandle en aftale på plads med SBR inden udgangen af 2019 samt til at opsiges aftalen med VSBV inden udgangen af 2019. Aftalen rundsendes, når den er klar. Hvis der ikke kan opnås en tilfredsstillende aftale indkaldes til et ekstraordinært byrådsmøde imellem jul og nytår 2019.

Preben Lund (A) og Pia Hvid (B) var ikke til stede.